

TĂBLIȚE

ÎNDRUMAR SENTIMENTAL

Supliment
lunar
al ziarului
„IALOMIȚA”

NR. 1 • LUNA IULIE • 2010

„Clientul meu nu se grăbește!”

Se spune că aceasta a fost replica lui Gaudi atunci când criticii proiectului său au remarcat faptul că lucrările la „Sagrada familia” vor dura mai multe generații. Nu știu dacă între cei doi a existat un contract, poate semnat pe vreun nor rătăcit, ori pe o ploaie de vară în Catalonia, dar relația lor a fost în mod evident... dumnezeiască!

Turnul central al catedralei a fost proiectat să aibă înălțimea de 170 de metri, adică nu mai mult decât un deal ce se ridică în apropierea Barcelonei, pentru că: „Lucrarea mea nu poate niciodată să o întrecă pe a Lui!” – ar fi spus Gaudi.

Antonio Gaudi nu a fost nici măcar o clipă arhitect de case și biserici, ci un poet al formelor nedesăvârșite și neterminate, adică exact cum îi stă bine unui om. Teoreticienii arhitecturii nu au reușit să-i cuprindă opera în nici un stil cunoscut și atunci au fost nevoiți să inventeze unul, ce-i poartă numele și are un singur reprezentant.

CATEDRALA „SAGRADA FAMILIA”
DIN BARCELONA

Se spune că în anul 2026, „Sagrada familia” va fi terminată. Poate că da sau poate că este numai o dorință a celor care vor să facă asta la împlinirea a 100 de ani de la moartea sa (10 iulie 1926). Care moarte? – mă întreb eu.

Dan Elias

Baclavale cu sirop de miere

„Tăblița” este o „tabulița”, adică o „tabula” mai mică, scrisă cu semnele grafice ale limbii noastre. „Tabulele” originare se pierd în negura timpului ca sens și în procesele chimice ca fizic. Ele puteau fi din piatră, din metale, lemn sau din lut (de fapt „ardezie”, o gresie argiloasă cu granulație fină, ce se desface ușor în foi subțiri). Acest fizic al „tabulelor” voia să împace efemeritatea vorbelor cu dorința de eternitate a cuvintelor. Deosebirea o făcea „stilul”, adică un obiect asemănător creionului de astăzi, ascuțit la un capăt și turtit la celălalt, din os sau metal, cu care erau scrijelite semnele sunetelor. Astfel, „stilul” devine el însuși sinonim de fundamentare estetică.

„Tăblițele” poartă cu sine și conotația refolosirii, ceea ce nu se petrece cu „tabulele”. De aceea, invenția lingvistică a lui Aristotel, respectiv „tabula rasa”, a făcut atâta carieră filosofică. Să spui despre o „tabulă” că este... „ștearsă” era cel puțin o impietate. Empiriștii au furat ideea de la

scolastici; „Nu există nimic în intelect care nu a fost mai întâi în simțuri” Adică (vezi Doamne!) intelectul este „tabula” și simțurile „stilul”. Mai târziu se inventează „palimpsestul”, răzuirea (rasul-rasa!) pergamentului, nimic altceva decât „tabula” din piele de oaie a Pergamului.

Nici tabulariile, arhivele Romei antice și nici tabernaculul, cortul evreilor în care se păstrau tablele sfinte, nu au nici o legătură cu „taburetul”, vechi scaun fără spătar. Francezii au inventat „tablatura”- sistem de notație muzicală, cu ajutorul literelor alfabetului, al cifrelor și al altor semne așezate pe linii paralele și care între timp a dispărut. Tablierul este cu totul și cu totul altceva! El se referă la formele spațiale și la anumite planuri de rezistență. La fel, tableta-medicament, ori tabla-tavă („tavla”) pe care își așezau comercianții turci baclavalele, rahatul și plăcintele. Tabloul este o „tablă” de privit și nu de citit, așa cum tabloidul este o sumă de tăblițe din hârtie... greu de citit!

continuare în pag. 2

POPĂ – CUVÂNT INTERZIS

Marian ȘTEFAN

Prin decembrie 1985 aflasem că regretatul poet Lucian Valea pregătea un volum despre George Coșbuc pentru colecția Pe urmele lui... a Editurii Sport-Turism. În 1986 se împlineau 120 de ani de la nașterea lui Coșbuc și Lucian Valea se gândise că astfel putea omagia pe marele înaintaș.

Am putut consulta manuscrisul și am extras un fragment pe care Magazin istoric l-a publicat ca avangardă editorială (nr. 3/1986). Cartea însă avea să treacă prin grele încercări până la apariție.

Exact în acel an 1986 se luaseră noi măsuri pentru a păzi „puritatea ideologică” și a asigura condițiile propice educării tinerei generații în spirit ateist. Așa s-a ajuns, cum vom vedea din scrisoarea pe care mi-a trimis-o autorul, după apariția cărții, la situații de-a dreptul absurde.

„Bistrița, 13 martie 1987

Dragul meu,

Greu de explicat inhibiția care a pus stăpânire pe toate cele din lăuntru meu. Desigur, vinovat e finalul care a dus la hărtănirea lui Coșbuc [chiar] și după ce fusese trimis cu toate binecuvântările pe calea tiparului. Absența hârtiei însă a provocat întârzierea, iar întârzierea a constituit un bun prilej de năpustire asupra cărții. Supărați pe faptul că pe fiecare creangă a arborelui genealogic [al lui Coșbuc] se vedea un popă – vai, ce amenințare la adresa orânduirii noastre! – au tăiat copacul și l-au azvârlit. Au început [apoi] să vâneze expresiile eclesiastice: copilului i se spunea Georgică a popii – hârștii! a popii. La înmormântarea lui Sebastian, tatăl poetului, iarăși o mulțime de popi – eveniment patriotic în Transilvania de atunci – afară cu ei! S-a mers până acolo că, de la *Bibliografie*, s-au eliminat cuvinte sau titluri. De exemplu: *Documente bisericesti* devine *Documente...*, iar *Protopopii*

Nășăudului se scoate complet și rămâne vezi *Arhiva someșeană...* etc., etc.

Am retras cartea și-a început, mai mult la telefon, țigănia unui târg penibil. Apoi, salvând ce s-a mai putut salva, biruit-au gândul și... prietenii și cartea a apărut. După ce că forma care a fost încredințată tiparului era destul de răvășită, nici măcar la acest stadiu n-a fost oprită ticăloșia. Să ai ocazia să tipărești o biografie, fie ea și deghizată, la 120 de ani de la nașterea poetului și să te lase inima s-o răvășești ca la incendiu!

Restul într-o discuție bucureșteană...”

George Coșbuc

DOMNIȘOARA JANETTA DANSEAZĂ...DIN BURIC

În 1924, avocatul Virgil Z. Soare din Galați a scos revista lunară politică și socială *Sic cogito*, cu articole critice la adresa situației economice și politice a vremii. Proprietarul publicației a fost acuzat de ultraj contra moralei publice, revista fiind confiscată de autorități.

Dar nu articolele foarte critice la adresa situației economico-politice determinaseră autoritățile să confişte publicația, ci comentariile acide la adresa „elitei” gălățene. Și iată cum:

În fiecare an, în oraș se organiza un bal în folosul orfelinatului marinei militare, la care putea participa oricine dorea. De data aceasta, amiralul Gavrilescu a hotărât să se țină și un al doilea bal, numai pentru „lumea bună”. Mai mult, în program a fost inclusă o noutate: dansul din buric! Domnișoara Janette Giurgea, nepoata procurorului Racoviță de la Curtea de Apel Galați, a imaginat o pantomimă. Subiectul: un sultan, sătul de soțiile sale, a cerut să i se aducă o țigăncușă pentru a dansa goală în fața lui. Rolul țigăncușei a fost interpretat chiar de domnișoara Giurgea, în compania unui căpitan de marină, a doi elevi de liceu și a patru domnișoare „din lumea bună.”

Aici a greșit ziaristul Virgil Z. Soare, care în două articole ridiculizase reprezentarea respectivă. Costumul țigăncușei i se păruse „atât de destrăbălat și de transparent”, încât publicul putuse vedea și acea „parte a corpului pe care cățelele și-o ascund cu coada” și încheiase cu năduf: „și, domnișoară Janetta Giurgea – credemă –, cu scârbă ți-am văzut-o!” Indignarea lui era cu atât mai mare, cu cât prefectul poliției, vezi Doamne, pentru apărarea bunelor moravuri, impusese dansatoarelor profesioniste de la Braseria Palace să

„Femeie în verde șezând”
Pablo Picasso – 1901

danseze numai... în costum-taior și cu pălărie!

Reacția ziaristului a fost promptă: i-a chemat în judecată penală pe Voicu N. Bosie – prim-procuror pe lângă Tribunalul Covurlui, pe Ion D. Popescu – judecător de instrucție. „Mă constitui parte civilă cu suma de 1.000.000 lei. Cer să fie citat în acest proces și Ministerul de justiție, pe care-l țin răspunzător solidar cu părțile de mai sus pentru plata sumei de 1.000.000 ca daune materiale și morale...”

Care va fi fost rezultatul final? Nu știu, dar parcă nici nu mai contează... Sfânta fățărnicie!...

Marian Ștefan

„Autoritatea morală a unui om politic nu se câștigă decât printr-un singur mijloc. În viața ta privată să fii totdeauna corect, în viața ta publică să fii totdeauna dezinteresat”. (Petre P. Carp)

Baclavale cu sirop de miere

urmare din pag. 1

Tăblițele au propria istorie, aproape independentă de a noastră. Despre tăblițele asiriene, akadiene sau sumeriene este suficient de greu să crezi că sunt creația ... oamenilor. Într-una din ele se spune: „Nimic nu există înainte de a fi trecut aici sub forma sfântă a cuvintelor!” Descoperirea acestui înscris a elucidat misterul a mii de tăblițe de lut pe care erau trecute „nume” de lucruri și oameni, într-o înșiruire aparent întâmplătoare. Ele le făceau să existe! Tăblițele de la Tărtăria fac și ele o demonstrație de neomenesc, tot așa cum cele de plumb (sau de aur?) de la Sinaia fac revoluții și războaie.. de orgolii.

M-am pierdut prin iarba acestor cuvinte. Nu este o metaforă gratuită. Nu simțiți răcoarea lor, raiul de umbră și liniște pe care îl produc așezate unele lângă altele, sau singure-cuc? Aveam de gând să scriu o justificare a acestor pagini. Era în mod evident o prostie! Ele ne justifică pe noi! Pe unii dintre noi! Nu noi pe ele!

Atât eu, cât și istoricul și scriitorul Marian Ștefan, semnatarii (de astăzi) ai acestui îndrumar sentimental, nu prea știm exact nici „ce” și nici „dacă” urmărim ceva prin „alergatul” pe aceste tăblițe din cea mai ieftină hârtie. Un pic de aici, un pic de acolo, amintiri, oameni și sentimente ce ne revin în memorie. „Scrieri de duminică” putea să fie un titlu. Nici nu are importanță. Vom încerca, o dată pe lună, să ne spunem unii altora gândurile. Dacă acest simplu fapt vă va trezi și numai o singură amintire, atunci înseamnă că nu a fost în zadar.

Dan Elias

UNCHIUL BĂLCESCULUI LA... MICȘUNEȘTI

Biserica din Micșuneștii Mari (comuna Nuci, județul Ilfov) a fost ctitorită de lordache mare stolnic, cel despre care Ștefan D. Grecianu, în *Genealogiile documentate ale familiilor boierești*, vol. I, p. 54, nota 2 din subsolul paginii, ne dă importante detalii:

„Acest lordache mare stolnic, fiu al cămărașului Asan din vremea lui Constantin vodă Brâncoveanu, a schimbat numele său cel părintesc [Asan] și s-a numit **Micșunescu** [,] cu ocaziunea ridicării bisericii de la satul de zestre, Micșunești, al soției sale Smaragda, fiica lui Șerban vel spătar Grecianu”.

Urmașii lui lordache au creat, printr-o fiică și zestrea acesteia, familia Polizu Micșunești.

Pictura bisericii din Micșunești a fost executată de „popa Dima zugravul”, străbunicul lui Nicolae Bălcescu (Cornelia Pillat, *Popa Dima zugravul*, în *Studia et acta Musei Nicolae Bălcescu*, 1969, pp. 354-363).

VECHI MONOGRAFII SAȚEȘTI

În perioada interbelică numeroși dascăli de țară întocmeau monografii de localități pe care le prezentau la examenele pentru obținerea gradelor didactice. Două astfel de monografii referitoare la sate care compun astăzi orașul Fierbinți-Târg am depistat și noi în Arhivele Naționale, Arhiva Istorică Centrală, Fond Ministerul Culturii Naționale și Cultelor. Ele au fost întocmite de învățătoarele Elena Negulescu (pentru comuna Fierbinții de Sus-Stroești) și Filoteia B. Pascu (pentru satul Grecii de Jos). Dacă lucrările nu excelează în privința documentării istorice, ambele rețin atenția prin informațiile de natură orală (culese de la persoane vârstnice), dar mai ales prin observațiile personale ale autorilor. Aceste din urmă informații au căpătat, odată cu trecerea timpului, o valoare deosebită. Tocmai din acest motiv, ne-am propus să publicăm aici câteva extrase.

Din monografia semnată de Elena Negulescu:

„În Fierbinții de Sus sunt câteva familii cu vechime de aproape un secol, cari au în sat zeci de membrii: Furnică, Balabanii, Negrea, Bucherii etc.

În afară de aceste familii și ceilalți locuitori, mai sunt, în Fierbinții de Sus, țiganii, care au rămas neasimilați și la primele lor ocupații: lăutăria și fierăria, având ca proprietate singure casele de locuit. Țiganii rugari [rudari] au fost transportați [deportați] din satul Stroești în Transnistria în vara anului 1942. **Populația noastră regretă această transportare forțată, deoarece ei singuri se ocupau cu facerea lingurilor de lemn, fuselor, albiilor etc.** [sublinierea noastră].

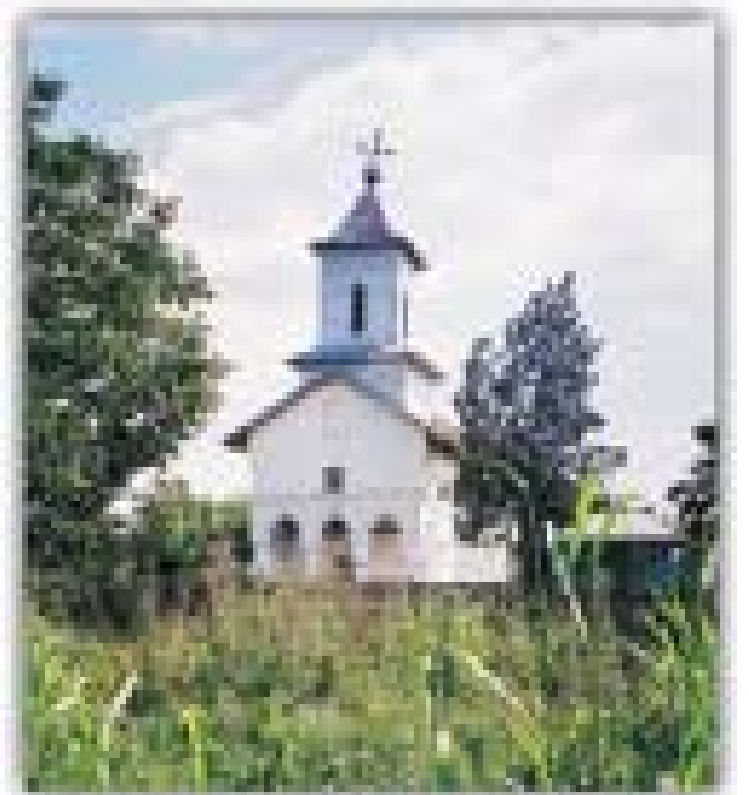

Dintre țiganii împrăștiți în urma Primului Război Mondial, azi numai unul își păstrează proprietatea de un hectar (Vasile Vasilca), ceilalți au vândut totul localnicilor”.

„Până în anul 1940 au fost trei veterani de la 1877: Grigore Rada, Andrei Marinescu și Niculae Ilie, ultimul trăiește și astăzi [1943], în vârstă de 99 de ani”.

„Până în anul 1942 erau circa 20 de bordeie în pământ, în satul Stroești, locuite de țiganii rudari, transferați în Transnistria. Cu plecarea lor au pierit și ultimele bordeie care se mai aflau prin părțile noastre”.

„Moșia generalului Arion a fost în suprafață de 1623 ha, însă, în urma împrăștiării din 1921, a fost redusă la 168 ha”.

Din monografia satului Grecii de Jos:

„Se spune că Jupan Papa [Grecianu], marele vornic [,] care a fost ucenic [oștean] al lui Mihai Viteazul, a fost îndemnat chiar de marele voievod de a ridica această mănăstire [Balamuci]. Tradiția spune că pe movila pe care Jupan Papa Grecianu a ridicat mănăstirea Balamuci a fost o culă bătrână de piatră uitată de toți, care servea, la nevoie, ca punct de sprijin și apărare contra năvălitorilor străini”.

„Se pare că la un moment dat, satele Grecii de Jos și Micșuneștii formau unul singur. În 1654, Constantin Șerban [vodă] dă un hrisov lui Dumitrașco postelnic, fiul lui Nicolae vistier, ca să-i fie lui satul Micșunești ot sud Elhov [din județul Ilfov], căci acești [locuitorii satului] au fost megieși la moșia lor, iar în zilele lui Mihai voievod ei s-au vândut rumâni domnești lui Mihai voievod. Apoi Mihai voievod au fost miluit cu acest sat Micșunești și cu rumâni pe Lecca vel comis. Apoi Lecca comisul i-au cumpărat de rumâni și au rămas ei iar megieși”.

„Pe la 1848, moșia Grecii Micșunești intră în posesia lui Vasile Polizu. Pe la 1860 este împărțită între cei doi fii ai acestuia: Grecii de Jos revin lui Grigore V. Polizu, iar Micșuneștii lui Ioan V. Polizu, primul fiind magistrat, iar cel de-al doilea ofițer”.

„Mulți, foarte mulți, după ce terminau 5 clase primare – căci atâtea erau pe atunci – luau drumul Bucureștilor,

unde învăța fiecare meseria ce-i plăcea. Și, lucru ciudat, din câți au plecat din sat, puțini s-au mai înapoiat la vetrele părintești. Cei mai mulți au rămas în oraș, practicând meseria învățată, unde fac cinste meseriei, familiei și societății în care trăiesc. Peste 60 de tineri din Grecii de Jos sunt cetățeni de cinste ai Capitalei: meseriași, negustori, funcționari STB, polițiști etc.

Fetele, atrase și ele de mirajul orașului, au lat și ele drumul urmat de băieți: unele ca ucenice de meserie, altele – cele mai multe – trecând direct prin căsătorie, fie cu băieți tot din satul Grecii de Jos, fie cu alții”.

„În societatea modernă se câștigă banii numai prin bani. Prin muncă se câștigă pâinea”. (Nicolae Iorga)

DAN ELIAS

ELIDE

* * *
Eu sunt smochin și tu smochină!
Prin tine lemnul meu suspină
M-am încercat, cum face un olar
Ulciorului din ape un cuibar,

În forme dulci, de miez suspecte.
Ai chipul sferelor perfecte
Cu chipul tău pictat într-un apus.
Și n-a rămas nimic din ce am pus,

Pe care le dezbracă ochii
Prin frunzele a mii de rochii,
De parcă nici n-a fost ceva!
Doar gust de frunze și vopsea

Neputincioase să te-ascundă
În altă formă, mai rotundă.
Între pereții arși, din lut,
Cu-n foc ce nu l-am priceput.

* * *
Ne-ai dat extazul mâinilor vecin
Cât să-l ajungem toți; femei și vin!
Eu mă înger, tu te înger
Și de pene n-o să sângeri!

Ca nu cumva, trăgând de un mâner
Să-ți dezvelim obloanele-n eter
Pun un tei să ți le crească
Într-o limbă pășărească

Sub care huzurești pe cAtifele
Din cel mai pur cleștar de micșunele.
De știut doar eu cu tine.
Sub cămăși de pianine,

În amintirea bolților eterne
Zidim alt cer, din cupe și din perne.
Prea mirată că foșnești,
Poți ninsori să poruncești.

DUELURI

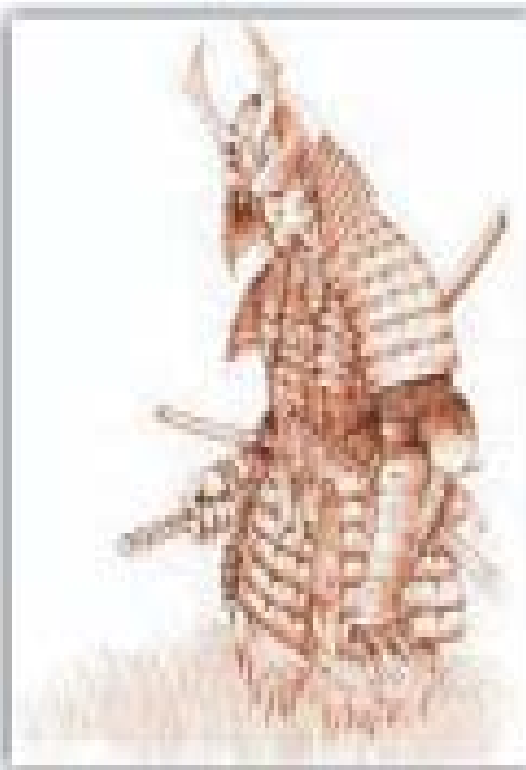
Au existat și la români. Aflăm dintr-o consemnare a memorialistului Iancu Cerkez, datată 29 noiembrie 1897, pe care o reproducem aici:

„George Em. Lahovari, directorul și proprietarul jurnalului *L'Indépendance roumaine*, fost deputat în camera conservatoare, om tânăr, cu avere, foarte instruit și foarte moderat, care cel dintâi dăduse exemplu în trista noastră ziaristică de ton cuviincios și moderat, aprobând ce e de aprobat, criticând ce e de criticat, la dus păcatul să scrie un articol foarte anodin în *L'Indépendance* ... de vineri, 28 noiembrie, în care, pe

tonul unei simple polemici de jurnal foarte măsurat, critică atitudinea lui Nicu Filipescu în jurnalul acestuia *Epoca* și zicea că patima prea înfocată politică îl duce uneori la neconsecvență, că, de exemplu, *Epoca* cea dintâi a atacat pe fostul mitropolit [Ghenadie Petrescu] și tot *Epoca* l-a apărat cu cea mai mare înverșunare, că, de asemenea, întâi părea a aproba excesele contra ovreilor și apoi a început să atace guvernul că le-ar fi autorizat. De aici provocare. Martorii Filipescului au refuzat orice mijloc de conciliere, orice declarații din partea lui Lahovari că n-a avut nici un gând să facă altceva decât un simplu articol de polemică. Întâlnirea a avut loc în noua clădire de pe chei a Societății de Dare la Semn, pe la 11 ore dimineața. Străpuns în pântec la a doua repriză, peste câteva minute bietul Lahovari era mort.

Senzația a fost foarte mare în oraș. Toată lumea e contra lui Filipescu și în contra păcătoșilor de martori, care pentru lucru de nimic s-au arătat așa intransigenți.

Moda duelurilor cu spada, cu sabia, mai adesea cu pistolul, nu cred să existe la noi decât după 1835- 1840 încoace, de când a început generația tânără să frecventeze școlile din străinătate. Or fi fost mai înainte lupte singulare sau lupte drepte după cum pomenește și un cântec din colecția Alecsandri numit *Păunașul codrilor*, dar lupte cu martori și după regulile admise în Occident nu cred să fi existat în timpurile vechi, deoarece n-am citit nicăieri să fi existat la noi acele

jugements de Dieu sau acele moravuri ale cavalerilor din Evul Mediu. Din atâtea mii și mii de dueluri întâmplare zic de pe la anul 1840 sau 1850 încoace, nu se cunosc decât vreo 7-8 cu sfârșit tragic sau răni grave. Cel dintâi care se menționează prin jurnale a fost al lui Costică Balș la Iași cu un colonel austriac, Stolberg sau Sternberg, pe timpul ocupației [din 1854]. Cauza – frumoasa domniță Natalia, soția lui Balș. Se zice că neamțul trăgea la sigur; Balș a rămas pe loc.

Duelul dintre Barbu Bellu cu un militar numit Spiru, îndată după Unire. Bellu palmuise pe ofițer la

o ieșire din teatru. Vodă insistase să se facă lupta. Spiru, atins de glonț, a murit după câteva ore.

Un duel al prințului Grig. Sturdza, mi se pare cu un Vârnav, care a fost rănit.

Un duel al prințului Dimitrie Ghica (beizadea Mitică) cu [loc liber în text]. Prințul Ghica a avut ambele picioare străbătute de glonț.

Un duel petrecut în Franța între un tânăr moldovean Nicu Ghica Bragadir, frate cu actualul nostru ministru la Paris, și un grec, Costache Sutz. Arma – pistolul. Ghica omorât, Sutz condamnat de tribunalul francez la 4 ani închisoare.

Duelul cu sabia dintre locotenentul Moldoveanu A. Vidrașcu cu năbădăiosul căpitan Drugănescu, pentru ceartă și palmuire la joc de cărți. Drugănescu omorât, Vidrașcu condamnat, după noua dispoziție a Codului penal, la un an închisoare.

Lupta cu pistolul, la Iași, pe un timp groaznic de ninsoare, între Scarlat Vârnav cu un Leon Ghica, care, lovit la tâmplă, a rămas pe loc.

Înainte acestora, pe la 67-68, un duel grav cu sabia între fostul mareșal al Palatului, Th. Văcărescu, cu un militar Cristodorescu, care îl lovisse cu biciul; acesta a fost grav tăiat la gât.

Asemenea văru-meu Jacques Lahovari a rănit grav cu pistolul pe un Darvari, care a trebuit să se caute [trateze] luni de zile.

În fine, acum două lumni, tot Jacques a fost grav rănit cu spada într-un duel cu un oarecare locotenent Niculascu, pentru polemică prin presă.“

M.A.Ș.

MARIAN ȘTEFAN • MARIAN ȘTEFAN • MARIAN ȘTEFAN • MARIAN ȘTEFAN • MARIAN ȘTEFAN

Casa părintească

O văd ca-n vis, printre gutui și viță,
Cu prispa rezemată-n parmaluc,
La colț, spre drum, portița cu lăntuc
Și geamul mare de la odăiță.

În bătătură străjuia un nuc –
Izvor de umbră-n zile cu arșiță –
Și-n vârful lui, mios, un guguștiuc
Ademenea spre cuib o ștregăriță.

Mi-e dor de tot ce-a fost și, dintr-odată,
Din amintirea mea înmiresmată,
Se nasc statui de marmură curată:

Sunt toți cei dragi chemați de mult la Domnul;
Ei vin să-mi populeze panteonul...
Pășesc încet să nu le tulbur somnul!

Și om ai fost...

Lui Ion Albeșteanu

Și om ai fost și altceva
Prin ce-ai lăsat în urma ta...

Când vremea prinde să ne doară,
Ca la un semn, de undeva,
Cu sfiiciuni de catifea
Arcușul plânge-ntr-o vioară.

Și muzica șoptind abia
Prin tresărirea unor strune
Se-nalță ca o rugăciune,
Ioane-n amintirea ta.

Primăvară la Greci

Se furișează până-n prispă nalba,
La streșini mugurește iarăși via,
Lăstunii săgetează veșnicia
Și-n jocul lor nebun de-a baba-oarba
Oștiri de cuci cutreieră Vlășia...
Mă simt așa ușor pășind prin iarba
Ce mi-a înseninat copilăria!

Inscripție

De parc-ași fi un port. În rada mea
Corăbiile vremii se adună
Precum izvoarele-n fântână...

„Filosofia este meditația poetică a nefericirii“. (Emil Cioran)

Caracterul la insecte

Ați cumpărat acest ziar după ce ați aruncat o privire și asupra celorlalte. Să zicem că au trecut 15 secunde și asta în situația în care vânzătorul a fost prompt și fără chef de vorbă. Ați făcut câțiva pași și v-ați așezat la o masă într-o cofetărie, într-un bar sau pur și simplu pe fotoliul din fața televizorului din sufragerie. În cel mai bun caz, putem aprecia încă o perioadă de 7-8 minute. Ați răsfoit paginile citind în viteză titlurile mai importante la prima vedere. Încă 30 de secunde. În sfârșit, ați ajuns la acest articol și ați parcurs primele rânduri. Să spunem că nu v-au trebuit mai mult de 15 secunde. Și acum să facem calculele. Din clipa în care v-ați așezat

în fața standului de ziare și până la acest cuvânt au trecut 540 de secunde. O nimica toată! Și totuși, trebuie să vă spun că a fost timp suficient pentru ca 90 de copii să moară de foame în jurul nostru.

Nu, nu vă opriți! Sorbiți din cafea sau mușcați în continuare din sandwich-ul suculent. Nu noi suntem de vină, ci ascendentul nefast al lui Saturn, ori influența razelor de lună din nopțile tropicale! La fel de ușor ne va fi dacă

vom spune că așa a vrut Dumnezeu, reperul permanent al neputințelor noastre.

Da, este un fapt cert. La fiecare 6 secunde, în această lume largă un copil moare de foame. Adică, moare-moare! Nu este vorba de o știre de presă, de o „manea” siropoasă sau de un trucaj cinematografic! Nu pot să vă prezint fotografiile acestor viitori îngeri. Legea îmi interzice să vă oripilez cu imagini șocante. Poate că ați avea o cădere psihică și în locul înghețatei cu zmeură și fistic ați alege una simplă de vanilie. Sau, ceea ce ar fi cu adevărat tragic, în semn de protest aș renunța la sosul din shaorma și mai ales la ceapă. Nu vreau ca din întâmplare să-mi cadă două lacrimi pe obraz! Suntem

oameni în toata firea, ce dracu'!

Problema noastră nu este că suntem mulți, insectele sunt infinit mai numeroase dar au alt tip de caracter, ci lipsa desăvârșită a solidarității. Un scriitor antic, acum două mii și ceva de ani, pune o întrebare ce poate sta oricând pe frontispiciul retoricii: „Noaptea, într-o pădure, cu cine v-ar fi teamă să vă întâlniți? Cu un lup sau cu un om?”

Dan Elias

Democrația geografiei

Îmi vin în minte cuvintele unui preot budist, luptător pentru independența Tibetului: „Dacă am fi avut petrol, eram de mult liberi!” Nu judec ironia evidentă a frazei, dar nu pot să nu remarc importanța geografiei în străduința unora de a impune democrația. Ultima sintagmă este antagonică în sens. Cu toate acestea, ea face parte din viața noastră.

De foarte puțin timp, Departamentul Apărării al SUA a anunțat descoperirea unor zăcăminte de minereuri rare pe tot cuprinsul Afganistanului, inclusiv în est și sud, acolo unde rezistența talibană este mai înverșunată. Depozitele de minerale au fost necunoscute până acum și au putut fi puse în evidență cu sprijinul... „geologilor” americani. Ele cuprind fier, cupru, cobalt, aur și nu în ultimul rând, litiu. Un responsabil american a declarat că Afganistanul poate deveni o „Arabie Saudită” a litiului, afirmație în legătură evidentă cu petrolul.

Înainte de orice, trebuie să remarc legătura indisolubilă dintre cercetarea geologică și lupta împotriva terorismului internațional. Este foarte probabil ca în căutările lor prin peșterile din munți, acolo unde îi luaseră urma lui Bin Laden, câțiva soldați americani să fi descoperit absolut întâmplător filioanele de aur și litiu. Sunt convins că nici nu le trecuse prin minte că vor da peste așa ceva, dar dacă tot erau prin preajmă, mintea lor iscusită a găsit o posibilitate de a le identifica... cu instrumentarul din dotare. Soldatul american l-a bătut încă o dată la fund pe soldatul sovietic, care în mod sigur trecuse și el pe acolo dar nu descoperise nimic.

În altă ordine de idei, trebuie să spun că litiu este o substanță extrem de importantă în fabricarea bateriilor de laptop și în telefonica

mobilă. Adică exact de ce aveau nevoie triburile din Afganistan pentru a-și consolida economia și în special industria extractivă. Iar dacă experiența afganilor în săpatul de fântâni nu va fi suficientă pentru dezvoltarea unui sector minier, atunci sunt convins că se vor găsi destui milostivi care să se ofere spre ajutor. Să nu mă întrebați ce naționalitate vor avea! Este foarte greu de presupus. Aproape imposibil!

Dacă după ce le „implementăm” democrația, le dezvoltăm și o înfloritoare industrie a laptop-urilor, atunci chiar că putem dormi liniștiți. Am mai salvat o națiune!

Dan Elias

OBICEIURI, NĂRAVURI

„Mai mulți prieteni poți câștiga cu un singur păcat, decât cu toate virtuțile” (Nicolae Iorga)

„Administrația era și ea fără stabilitate. Îndată ce se schimba guvernul, se schimba și personalul administrativ. Iată, de pildă, în poliția Bucureștiului. În 1903 avea 271 de funcționari. Când au venit liberalii la putere, la 14 februarie 1901, au găsit funcționând 247. Imediat au schimbat 230. În 1899, când veniseră conservatorii la guvern, din 271 schimbaseră 250. Iată și un exemplu mai general. În februarie 1901, din 483 funcționari ai poliției, câți erau în toată țara, liberalii schimbaseră îndată 327. În 1899, conservatorii, din 578 înlocuiseră 339”.

„Consumul de alcool în 1895, de pildă, era de aproximativ 9 litri pe cap de locuitor, la fel ca în Austro-Ungaria sau Olanda. În același an în Franța era de 13 litri, în Belgia de 12, în Anglia de 11, în Danemarca de 10, dar în Bulgaria de 3 litri. Consumul de vin în 1893 era de 56,4 litri, în vreme ce în Spania

era de 115, în Italia de 94, în Franța de 94, în Bulgaria vecină de 104” (Ion Bulei, *Lumea românească la 1900*, vol.II, p.16)

În primăvara anului 1924, în România existau 53.500 cârciumi, adică 3-4 la mia de locuitori. În 1932 se consumaseră 26.000 vagoane de spirt și 3 milioane litri de țuică.

În 1919 Bucureștii aveau 389.078 locuitori. Orașul se dezvoltă mult, apărând noi cartiere: Militari – pentru subofițeri, Giulești – pentru ceferiști, muncitori și slujbași la Regie. În 1924, de-a lungul șoselei ce ducea spre Fierbinți s-a format o nouă aglomerație numită Andronache, ce s-a unit treptat cu orașul.

(Tatu Emilena, *Contribuții la viața cotidiană a anului 1924*, lucrare prezentată la cursul de studii aprofundate – master – în cadrul Facultății de istorie din București)

Azi ca ieri

Repartizarea funcționarilor pe ministere în anul 1934:

Ministerul Instrucțiunii Publice, Cultelor și Artelor.....	80.181
” Publice și Comunicațiilor.....	43.582
” Naționale.....	34.989
” de Interne.....	30.812
” de Finanțe.....	22.765
” de Justiție.....	13.689
” Agriculturii și Domeniilor.....	12.076
” Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale.....	7.765
” Industriei și Comerțului.....	1.682
” Afacerilor Străine.....	467
Consiliul de Miniștri.....	43

* * *

Salarii de bugetari în 1934-1935 (tabel selectiv):

• Ministru: 30.400 lei	• Inginer: 19.500
• Prefect de județ: 17.250 lei – 16.750	• Învățător cu trei gradații: 4.700 – 3.700
• General de divizie: 25.400	• Medic: 11.900 – 8.500
• Colonel: 18.050	• Judecător: 19.150 – 9.250
• Mareșal: 35.100	• Lăcătuș: 2.650 – 2.600
• Patriarh: 31.500	• Sofer: 5.350 – 1.900
• Profesor universitar: 29.550	• Grădinar: 2.750 – 1.300

(Ioan Scurtu, *Istoria civilizației românești. Perioada interbelică. 1918-1940*, București, 2009, p.73; 102)

*****
Pagini chinute
de
DAN ELIAS
și
MARIAN ȘTEFAN
*****

Văzuți de P.P.